

รูปแบบการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมะพร้าวในพื้นที่ตำบลห้วยยาง

อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Model of Coconut Pests Control in Huai Yang Subdistrict, Thapsakae District, Prachuapkirikhan
Province

ศิริวรรณ แดงฉ่ำ¹ สัรววย มะลิกอด² จุฑามาศ ทะแกลัพันธ์³ ประสิทธิ์ มิตต์สสา⁴

E-mail: siriwan.dan@mail.pbru.ac.th

โทรศัพท์ 089 4926420

บทคัดย่อ

การศึกษารูปแบบการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมะพร้าวในพื้นที่ตำบลห้วยยาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ระหว่างเดือนเมษายน – ธันวาคม 2561 โดยการสอบถามเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวที่มีพื้นที่ 25 ไร่ขึ้นไป ใน 13 หมู่บ้าน จำนวนเกษตรกร 267 ราย ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51-65 ปี การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา เกษตรกรมีที่ดินเป็นของตนเอง พื้นที่ปลูกเฉลี่ย 25-49 ไร่ ประสบการณ์ในการปลูกมะพร้าวมากกว่า 40 ปี ส่วนใหญ่ปลูกมะพร้าวเป็นพืชเดี่ยว การปฏิบัติดูแลแปลงปลูกมะพร้าว ส่วนใหญ่ใช้วิธีการจ้างเหมา ได้แก่ การกำจัดวัชพืช การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมะพร้าว และการเก็บเกี่ยวผลผลิต ขณะที่ไม่มีการให้น้ำ แต่จะทำการใส่ปุ๋ยเอง เกษตรกรสามารถจำแนกชนิดของแมลงศัตรูมะพร้าวได้จากอาการที่พบบนต้นมะพร้าว และส่วนใหญ่คิดว่า วิธีการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมะพร้าวที่ปฏิบัติอยู่มีความเหมาะสม และได้รับคำแนะนำจากหน่วยงานราชการด้านการเกษตรเป็นหลัก เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมะพร้าวที่สำคัญ เช่น แมลงดำหนาม หนอนหัวดำ ในบางประเด็น แต่แมลงศัตรูอื่น ๆ เกษตรกรยังมีความรู้ ความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง และไม่แน่ใจ

ดังนั้นจึงควรมีการให้ความรู้ที่ถูกต้องในวิธีการและรูปแบบการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมะพร้าวทุกชนิดที่มีการระบาด และควรมีการพัฒนาสื่อเพื่อเผยแพร่ความรู้ที่ถูกต้องด้วย

คำสำคัญ: มะพร้าว การป้องกันกำจัดแมลงศัตรู

Abstract

The study on model of coconut pests control in Huai Yang Subdistrict, Thapsakae District, Prachuapkirikhan Province was conducted during April – December 2018. The population was 267 coconut growers from 13 villages. The results showed that most of farmers had the average age between 51-65 years with primary school level. They are the owner with the average area 25-49 Rais, more than 40 years in coconut plantation experience and grow coconut

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาสัตวศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

⁴ นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

tree as single plant. For the practices, most of them used the contracting such as weeding, pests control and fruit harvesting, no watering, but they fertilized by themselves. The farmers can identify the types of insect coconut pests from the symptoms found on the coconut trees. Most of them thought that the methods of coconut pest control were appropriate, and they received the advice from the agricultural government agencies, mainly. The farmers had the correct understanding in the important coconut pest control as coconut hispine beetle and coconut black-headed caterpillar, in some case. But others pest, farmers still had the inaccurate and uncertain understanding.

Therefore, the proper knowledge in methods and models of coconut pest control should be provided for all types of coconut pests, and should be developed the media to disseminate the correct knowledge as well.

Keywords: Coconut, Pest control

ความเป็นมาของปัญหา

ประเทศไทยมีพื้นที่ให้ผลผลิตมะพร้าวลดลงอย่างต่อเนื่อง ในปี พ.ศ. 2557 มีพื้นที่ลดลงเหลือ 1,241,000 ไร่ ซึ่งจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีพื้นที่ให้ผลผลิตมากที่สุด ปี พ.ศ. 2557 มีพื้นที่ 416,554 ไร่ และในปี พ.ศ. 2559 มีพื้นที่ลดลงเป็น 412,931 ไร่ (สำนักเศรษฐกิจการเกษตร, 2560) ซึ่งสาเหตุการลดลงของพื้นที่ปลูกเกิดจากการระบาดของแมลงศัตรูพืชที่สำคัญ ได้แก่ แมลงดำหนาม หนอนหัวดำ ดั่งวงแสดและดั่งวงงวง เป็นต้น

แมลงดำหนาม (*Plesioa reichei* Chapuis) นั้น จะเข้าทำลายโดยการกัดกินใบอ่อนที่ยังไม่คลี่ของมะพร้าวในระยะตัวหนอนและตัวเต็มวัย ทำให้มะพร้าวชะงักการเจริญเติบโต เมื่อมีการทำลายรุนแรง จะมองเห็นแต่ละต้นเป็นสีขาวโพลน ซึ่งชาวสวนมะพร้าว เรียกว่า “โรคหัวหงอก” ระบาดมากในพื้นที่อากาศแห้งแล้งและขาดน้ำ โดยเข้าทำลายได้ทั้งต้นเล็กและต้นใหญ่ที่ให้ผลผลิตแล้ว ทำให้ผลผลิตลดลงอย่างมาก สำหรับหนอนหัวดำ (*Opisina arenosella*) เข้าทำลายโดยตัวหนอนจะกัดแทะผิวใบแก่ และสร้างใยถักพันโดยใช้มูลที่ถ่ายออกมาผสมกับเส้นใยที่สร้างขึ้น ทำเป็นอุโมงค์ยาวตามแนวของใบมะพร้าว และอาศัยอยู่ในอุโมงค์ที่สร้างขึ้นแทะกินผิวใบตามทางยาวของอุโมงค์ ตัวหนอนจะเข้าดักแด้ อยู่ภายในอุโมงค์ ตัวเต็มวัยเป็นผีเสื้อกลางคืน ถ้ามีการเข้าทำลายอย่างรุนแรง จะทำให้ผลผลิตมะพร้าวลดลงอย่างมาก หากเกิดระบาดรุนแรงติดต่อกันนาน จะทำให้ต้นมะพร้าวตาย

ได้ ซึ่งสามารถป้องกันกำจัดได้โดยการตัดทางใบ การใช้แตนเบียน การฉีดพ่นเชื้อชีววินทรีย์ต่าง ๆ การใช้สารเคมี รวมถึงปัจจุบันได้มีการนำเทคโนโลยีการฉีดสารเคมีเข้าลำต้นมาใช้ด้วย

สำหรับวิธีการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมะพร้าวทั้ง 2 ชนิดนี้ที่ปลอดภัยและได้ผลดีที่สุด ยังคงเป็นการปล่อยแตนเบียน แต่ปริมาณการปล่อยแตนเบียนที่ผ่านมามีจำนวนน้อย จึงไม่เพียงพอต่อการกำจัดแมลงศัตรูมะพร้าวในพื้นที่กว้างรวมทั้งมะพร้าวในพื้นที่ตำบลห้วยยาง เป็นมะพร้าวใหญ่ มีลำต้นสูง เกษตรกรในพื้นที่ ซึ่งเป็นแหล่งผลิตมะพร้าวที่สำคัญแห่งหนึ่ง จึงได้ปรับเปลี่ยนมาใช้ในการฉีดสารเคมีเข้าลำต้น นอกจากนี้ยังมีแมลงศัตรูมะพร้าวชนิดอื่น ๆ ที่พบการระบาดด้วย เช่น ดั่งวงแสด ดั่งวงงวง หนอนร่าน คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาถึงรูปแบบของวิธีการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมะพร้าวของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลห้วยยาง เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการแก้ปัญหาให้เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวในระยะยาวต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษารูปแบบการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมะพร้าวในพื้นที่ตำบลห้วยยาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยสำรวจ โดยใช้แบบสอบถาม แบบปลายปิด และแบบปลายเปิด ที่สร้างขึ้นโดยศึกษาจาก เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับ การศึกษา ลักษณะการถือครองที่ดิน จำนวนพื้นที่ในการถือ ครอง ประสบการณ์ในการปลูกมะพร้าว และรายได้เฉลี่ยต่อปี 2) ข้อมูลการปลูกและการปฏิบัติดูแลแปลงปลูกมะพร้าว 3) ข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมะพร้าวของเกษตรกร พร้อมปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ และ 4) ความรู้ ความ เข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมะพร้าว โดยให้เป็นระดับคะแนน 5 ระดับ

ทำการรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวที่มีพื้นที่ปลูกตั้งแต่ 25 ไร่ ขึ้นไป ในพื้นที่ 13 หมู่บ้าน ของตำบล ห้วยยาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการหาค่าสถิติเชิงพรรณนา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติอย่างง่าย ได้แก่ การแจกแจง ความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตำบล ห้วยยาง อำเภอทับสะแก จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย 13 หมู่บ้าน มีเกษตรกรผู้ปลูก มะพร้าวที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 267 ราย จำแนกเป็น เพศชาย 117 ราย (ร้อยละ 43.82) และเพศหญิง 150 ราย (ร้อยละ 56.18) ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 51 - 65 ปี จำนวน 116 ราย (ร้อยละ 43.45) รองลงมา คือ อายุ 65 ปีขึ้นไป จำนวน 95 ราย (ร้อยละ 35.58) และไม่พบเกษตรกรที่มีอายุ น้อยกว่า 20 ปี มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 193 ราย (ร้อยละ 72.28) และมีเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี 2 ราย (ร้อยละ 0.75) เท่านั้น

ลักษณะการถือครองที่ดินแปลงปลูกมะพร้าวของ เกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มี ที่ดินเป็นของตนเอง 253 ราย มีที่ดินปลูกมะพร้าว 25 - 49 ไร่ จำนวน 146 ราย (ร้อยละ 54.68) มีประสบการณ์ในการทำ สวนมะพร้าวมากกว่า 40 ปี จำนวน 116 ราย (ร้อยละ 43.44)

สำหรับรายได้เฉลี่ยจากการจำหน่ายมะพร้าวทั้งปี พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย น้อยกว่า 100,000 บาท จำนวน 119 ราย (ร้อยละ 44.57) (ตารางที่ 1)

ตอนที่ 2 การปลูกและการปฏิบัติดูแลแปลง ปลูกมะพร้าวของเกษตรกรในตำบลห้วยยาง อำเภอทับ สะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

แปลงปลูกมะพร้าวส่วนใหญ่เป็นแปลงปลูกดั้งเดิม (แปลงเก่า) ซึ่งจะไม่มีการขึ้นตอนการเตรียมดิน การเตรียมดิน พันธุ์มะพร้าว และการปลูกมะพร้าว นอกจากการปลูก ซ่อมแซมต้นเดิมที่หักโค่น ล้ม หรือตาย เนื่องจากแมลงเข้า ทำลาย ต้นสูง และการปลูกแบบเดิมมักพบว่าต้นมะพร้าวมี โคนลอย แต่จากประสบการณ์ทำให้เกษตรกรผู้ตอบ แบบสอบถาม สามารถให้รายละเอียดของการปฏิบัติดูแล แปลงปลูกมะพร้าวได้ เช่น การเตรียมหลุมปลูกและการปลูก มะพร้าว ส่วนใหญ่ใช้ระยะปลูก 10 x 10 เมตร นิยมเพาะพันธุ์ มะพร้าวเอง ส่วนใหญ่ปลูกเป็นพืชเดี่ยว (ร้อยละ 69.66) ปลูก ร่วมกับพืชอื่น ร้อยละ 30.34 โดยปลูกสับปะรดร่วมกับ มะพร้าว ในด้านการปฏิบัติดูแลแปลงปลูกมะพร้าว พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีการปฏิบัติทั้งการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ย การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมะพร้าว และการเก็บเกี่ยวผลผลิต ขณะที่มีการให้น้ำบ้าง โดยส่วนใหญ่ใช้วิธีการจ้างเหมา ค่าแรงงาน 300 บาทต่อวัน ยกเว้นการใส่ปุ๋ย เกษตรกรจะทำ เอง โดยใช้ปุ๋ยเคมีเป็นหลัก และเกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่าย มะพร้าวทั้งผล แต่ถ้าเป็นมะพร้าวผลเล็กจะมีการทำมะพร้าว ขาวบ้าง

ตอนที่ 3 การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมะพร้าว ของเกษตรกรในตำบลห้วยยาง อำเภอทับสะแก จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์

จากการสอบถามพบว่า แมลงที่พบในแปลงปลูก มะพร้าวมากที่สุด คือ หนอนหัวดำ โดยส่วนใหญ่เกษตรกรจะ จำแนกชนิดของแมลงที่พบระบาดจากอาการที่ต้นมะพร้าว แสดงออก (ร้อยละ 84.27) สำหรับการปฏิบัติเพื่อป้องกัน แมลงศัตรูมะพร้าวนั้น เกษตรกรคิดว่าวิธีการที่ปฏิบัติอยู่นั้นมี ความเหมาะสม ถูกต้อง และปลอดภัยต่อผู้บริโภค ร้อยละ 74.53 โดยส่วนใหญ่ได้รับคำแนะนำในการป้องกันกำจัดแมลง

ศัตรูมะพร้าวจากหน่วยงานราชการด้านการเกษตรมากที่สุด (ตารางที่ 2)

ตอนที่ 4 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมะพร้าว

จากการสอบถามเกษตรกรในด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมะพร้าว จำนวน 263 ราย (ตารางที่ 3) พบว่า ประเด็นคำถามที่เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับลักษณะทางชีววิทยา และรูปแบบการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมะพร้าวในภาพรวมนั้น ได้แก่ ประเด็น 1) ดัวงแรดทำลายเฉพาะส่วนยอดอ่อนและโคนทางใบมะพร้าวเท่านั้น 2) ดัวงแรดจะเจริญเติบโตอยู่ในซอกตอของต้นมะพร้าว เปลือกและทางมะพร้าว กองมูลสัตว์ กองปุ๋ยหมัก 3) การป้องกันกำจัดดัวงแรด สามารถทำได้โดยการเผาหรือฝังซากตอมะพร้าว 4) การระบาดของดัวงแรดเกิดจากการที่เกษตรกรปล่อยให้แหล่งขยายพันธุ์ของดัวงแรดในแปลงปลูกมะพร้าว 5) แตนเบียนอะซีโคเดส ใช้ป้องกันกำจัดแมลงดำหนามในระยะตัวหนอน 6) แมลงศัตรูมะพร้าวที่พบล่าสุด และเป็นปัญหาสำคัญอยู่ในขณะนี้ คือ หนอนหัวดำ 7) หนอนร่านพาราซา เป็นแมลงศัตรูอีกชนิดที่มีความสำคัญสำหรับมะพร้าว และ 8) หนอนร่านพาราซา จะทำลายทางใบมะพร้าวให้เหลือแต่ก้านใบ

ประเด็นคำถามที่เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง ได้แก่ ประเด็น 1) แมลงศัตรูมะพร้าวทุกชนิดต้องใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัด และ 2) มะพร้าวที่เป็น “โรคหัวหงอก” เกิดจากการเข้าทำลายของหนอนหัวดำ

ประเด็นคำถามที่เกษตรกรไม่แน่ใจในความรู้ ความเข้าใจของตนเองนั้น ได้แก่ 1) การใช้กับดักล่อและสารฟีโรโมนไม่สามารถกำจัดดัวงแรดได้ 2) เกษตรกรสามารถใช้เชื้อราเขียวเมตาไรเซียมในการกำจัดหนอนและตัวเต็มวัยดัวงแรดได้ 3) กองปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ทางใบมะพร้าว เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของแมลงศัตรูมะพร้าว 4) ดัวงวงมะพร้าว ไม่ถือเป็นแมลงศัตรูมะพร้าว 5) ดัวงแรด และดัวงวงเป็นแมลงศัตรูที่ทำลายเสียหายต่อมะพร้าวในระยะการเจริญเติบโตที่แตกต่างกัน 6) แมลงหางหนีบ สามารถกำจัดไข่ หนอน และดักแด้ของแมลงดำหนามได้ 7) เชื้อราเมตาไรเซียมและบิวเวอร์เรีย สามารถใช้ควบคุมแมลงดำหนามได้ดี และ 8) วิธีการป้องกันกำจัด

หนอนร่านพาราซาที่ปลอดภัย ได้แก่ การใช้ไฟล่อ ในระยะตัวเต็มวัย

อภิปรายผล

จากการสอบถามเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวในตำบลห้วยยาง พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในวัยค่อนข้างเป็นผู้สูงอายุ ระหว่าง 51 – 65 ปี ขึ้นไป สอดคล้องกับระดับการศึกษาซึ่งอยู่ในระดับประถมศึกษา และงานวิจัยของ จุฑามาศ กรีพานิช และคณะ (2557) ซึ่งพบว่าเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวในตำบลอุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 56 ปี และการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา เช่นกัน สำหรับจำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินนั้น ผิดไปจากเป้าหมายที่ตั้งไว้ เนื่องจากเกษตรกรที่เป็นเจ้าของสวนซึ่งอยู่ในวัยผู้สูงอายุ มีการแบ่งที่ดินให้ลูกหลานดูแล และอาจมีการขายบ้าง เนื่องจากการระบาดของแมลงศัตรูมะพร้าว ทำให้ข้อมูลการถือครองที่ดินมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก จากงานทดลองนี้พบว่าเกษตรกรมีพื้นที่ถือครองมากที่สุด 25 -49 ไร่ รองลงมา คือ ต่ำกว่า 25 ไร่

เกษตรกรส่วนใหญ่เพาะพันธุ์มะพร้าวไว้สำหรับปลูกเอง เช่นเดียวกับผลการรวบรวมข้อมูลของ ศิริชัย บัวทอง สุพันธ์ สีสังข์ และเฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ (2558) ที่พบว่าเกษตรกรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เพาะพันธุ์มะพร้าวไว้ใช้เอง ทั้งนี้จากการสอบถามถึงเหตุที่เกษตรกรเพาะพันธุ์เองเนื่องจากเพาะง่าย และสามารถเลือกต้นพันธุ์ได้โดยดูจากลักษณะผลผลิตจากต้นแม่ แล้วนำมาทำการเพาะโดยปลดเปลือกบริเวณส่วนหัวออก และวางเรียง โดยฝังลงในดินเล็กน้อย จากนั้นรดน้ำเข้า-เย็น เมื่อต้นกล้ามะพร้าวออก จึงนำไปปลูก ซึ่งส่วนใหญ่จะปลูกในหน้าฝนเท่านั้น จึงไม่มีการให้น้ำเช่นกัน

เกษตรกรจะจำแนกชนิดของแมลงศัตรูมะพร้าวที่มีการระบาดโดยสังเกตจากอาการที่พบบนต้นมะพร้าว เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นมะพร้าวที่ต้นสูงมาก จึงไม่ค่อยพบเห็นตัวแมลงที่เป็นสาเหตุ แต่เมื่อสอบถามถึงวิธีการป้องกันกำจัดพบว่า เกษตรกรมีความเชื่อมั่นในการใช้สารเคมี ในด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมะพร้าว นั้น เกษตรกรยังคงมีความเชื่อว่าแมลงศัตรูมะพร้าวทุกชนิด ต้องใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัด และ

เข้าใจผิดว่า มะพร้าวที่เป็น “โรคหัวหงอก” เกิดจากการเข้าทำงานของหนอนหัวดำ ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว เกิดจากการเข้าทำลายของแมลงดำหนาม และมีประเด็นที่เกษตรกรไม่แน่ใจซึ่งส่วนใหญ่เป็นวิถีกล และการใช้ชีวินทรีย์ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นประเด็นที่นอกเหนือจากการใช้สารเคมี

จากประเด็นคำถามเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติที่ถูกต้องของเกษตรกร เกี่ยวกับรูปแบบการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมะพร้าว นั้น เกษตรกรมีความเข้าใจที่ถูกต้อง 8 ประเด็น (ร้อยละ 44.44) เข้าใจไม่ถูกต้อง 2 ประเด็น (ร้อยละ 11.11) และไม่แน่ใจในความรู้ ความเข้าใจของตนเอง 8 ประเด็น (ร้อยละ 44.44) แสดงให้เห็นว่าควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับเกษตรกร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในประเด็นที่เกษตรกรมีความเข้าใจว่า แมลงศัตรูมะพร้าวทุกชนิด ต้องใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัด และประเด็นเกี่ยวกับการใช้วิถีกล เช่น การกำจัดแหล่งอาศัยของแมลง การตัดทางใบ การใช้ไฟล่อ และการใช้ชีวินทรีย์ เช่น แมลงตัวห้ำ ตัวเบียน เชื้อราเมตาไรเซียม เชื้อราบิวเวอร์เรีย ดังนั้นถ้ามีการสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับรูปแบบการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมะพร้าว จะทำให้เกษตรกรมีความมั่นใจในวิธีการอื่น ๆ มากขึ้น สามารถลดการใช้สารเคมี มีความปลอดภัยต่อเกษตรกร ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยอาจพัฒนาเป็นชุดสื่อสำหรับถ่ายทอดเทคโนโลยีการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมะพร้าว ที่มีภาพประกอบในคู่มือมากขึ้น อธิบายตามลำดับขั้นตอน เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจ เป็นต้น ดังเช่นงานวิจัยของจุฑามาศ กรีพานิช จินดา ขลิบทอง กฤษณา รุ่งโรจน์วิชัย และสมัครสมร ภักดีเทวา (2557) ที่มีการจัดทำชุดสื่อสำหรับถ่ายทอดเทคโนโลยีป้องกันกำจัดหนอนหัวดำมะพร้าว ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และนำชุดสื่อนี้ให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้นำเสนอต่อเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวในตำบลลพบุรี อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และพบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจชุดสื่อทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหาสาระในชุดสื่ออยู่ในระดับมาก

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 51-65 ปี การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา มีที่ดินเป็นของตนเอง มีพื้นที่ปลูกมะพร้าวระหว่าง 25-49 ไร่ ประสบการณ์ในการปลูกมะพร้าวมากกว่า 40 ปี และรายได้เฉลี่ยต่อปี น้อยกว่า 100,000 บาท

2. เกษตรกรปลูกมะพร้าวเป็นพืชเดี่ยว การปฏิบัติดูแลแปลงปลูก ส่วนใหญ่ใช้วิธีการจ้างเหมาในการกำจัดวัชพืช การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมะพร้าว และการเก็บเกี่ยวผลผลิต ขณะที่ จะทำการใส่ปุ๋ยเอง และไม่มีกาให้น้ำ

3. เกษตรกรสามารถจำแนกชนิดของแมลงศัตรูมะพร้าวได้จากอาการที่พบที่ต้นมะพร้าว และเกษตรกรส่วนใหญ่คิดว่าวิธีการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมะพร้าวที่ปฏิบัติอยู่มีความเหมาะสม และได้รับคำแนะนำจากหน่วยงานราชการด้านการเกษตรเป็นหลัก

4. เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในบางประเด็นเกี่ยวกับการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมะพร้าวที่สำคัญ เช่น แมลงดำหนาม หนอนหัวดำ แต่ศัตรูชนิดอื่น ๆ เช่น ดั่งวง แรด ดั่งวงวง หนอนร่านพาราซ่า เกษตรกรยังมีความรู้ ความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง และไม่แน่ใจ

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยที่ได้ ควรมีการให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในวิธีการและรูปแบบการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมะพร้าวทุกชนิดที่มีการระบาด

2. ควรมีการพัฒนาสื่อเผยแพร่ความรู้ที่มีภาพประกอบที่ชัดเจน มีการอธิบายตามลำดับขั้นตอนอย่างละเอียด เพื่อให้เป็นภาพที่เกษตรกรจำได้

เอกสารอ้างอิง

จุฑามาศ กรีพานิช จินดา ขลิบทอง กฤษณา รุ่งโรจน์วิชัย และสมัครสมร ภักดีเทวา. (2557). การพัฒนาชุดสื่อสำหรับถ่ายทอดเทคโนโลยีป้องกันกำจัดหนอนหัวดำมะพร้าวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. การนำเสนอผลงานภาคโปสเตอร์, การจัดประชุมเสนองานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ครั้งที่ 4, 26 -27
พฤศจิกายน 2557..

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ครั้งที่ 5, 27
พฤศจิกายน 2558.

ศิริชัย บัวทอง สุพันธ์ สีสังข์ และเฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ. (2558).

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2560). **สถิติการเกษตร**

การป้องกันกำจัดหนอนหัวดำมะพร้าวของ
เกษตรกรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. การ

ของประเทศไทย ปี 2559. [Online]. Available. :

นำเสนอผลงานภาคบรรยาย, การจัดประชุมเสนอ
ผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา

http://organic.dit.go.th/FILE/CONTENT_FILE/256010251137581209704.pdf. [2560, มิถุนายน 15].

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวในตำบลห้วยยาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

		จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	117	43.82
	หญิง	150	56.18
อายุ	ต่ำกว่า 20 ปี	-	-
	20 -35 ปี	2	0.75
	36- -50 ปี	54	20.22
	51 - 65 ปี	116	43.45
	65 ปี ขึ้นไป	95	35.58
การศึกษา	ระดับประถมศึกษา	193	72.28
	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า (ม. 3)	26	9.74
	ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ปวช./ม.6)	19	7.11
	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า (ปวส.)	10	3.75
	ระดับปริญญาตรี	17	6.37
	สูงกว่าระดับปริญญาตรี	2	0.75
จำนวนพื้นที่ถือครอง	ต่ำกว่า 25 ไร่	67	25.09
ในการปลูกมะพร้าว (ไร่)	25 - 49 ไร่	146	54.68
	50- 74 ไร่	36	13.48
	75 - 99 ไร่	7	2.62
	100 - 124 ไร่	7	2.62
	มากกว่า 125 ไร่	4	1.50
ประสบการณ์ในการ	ต่ำกว่า 10 ปี	14	5.24
ปลูกมะพร้าว (ปี)	10 - 19 ปี	15	5.62
	20 - 29 ปี	39	14.61
	30 - 39 ปี	83	31.09
	มากกว่า 40 ปี	116	43.44

รายได้เฉลี่ยต่อปี (คิด	น้อยกว่า 100,000 บาท	119	44.57
เฉลี่ยจากราคา	100,000 – 150,000 บาท	83	31.09
จำหน่ายมะพร้าว)	150,001 – 300,000 บาท	51	19.10
	มากกว่า 300,000 บาท	14	5.24

ตารางที่ 2 การจำแนกชนิดของแมลงศัตรูมะพร้าวที่พบ ความคิดเห็นต่อวิธีการปฏิบัติ และแหล่งข้อมูล คำแนะนำ ในการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมะพร้าว ในสวนของเกษตรกรตำบลห้วยยาง อำเภอทับสะแก จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์

		จำนวน (ราย)	ร้อยละ
การจำแนกชนิดของแมลงศัตรูมะพร้าว	ไม่ได้	42	15.73
	ได้	225	84.27
ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อวิธีการ	เหมาะสม	199	74.53
ปฏิบัติในการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมะพร้าว	ไม่เหมาะสม	52	19.48
	ไม่แน่ใจ	16	5.99
แหล่งข้อมูล คำแนะนำในการป้องกัน	ศึกษาด้วยตนเอง	51	
กำจัดแมลงศัตรูมะพร้าว (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	หน่วยงานราชการด้านการเกษตร	255	
	สื่อวิทยุ/โทรทัศน์/อินเทอร์เน็ต	24	
	บริษัท/ร้านเคมีการเกษตร	16	
	เพื่อนบ้านเป็นผู้แนะนำ	5	

ตารางที่ 3 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมะพร้าวของเกษตรกรในตำบลห้วยยาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ข้อ	ประเด็นความเห็นเกี่ยวกับการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมะพร้าว	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	แมลงศัตรูมะพร้าวทุกชนิดต้องใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัด	50	85	103	19	6
2	ด้วงแรดทำลายเฉพาะส่วนยอดอ่อนและโคนทางใบมะพร้าวเท่านั้น	42	114	99	8	0
3	ด้วงแรดจะเจริญเติบโตอยู่ในซากตอของต้นมะพร้าว เปลือกและทางมะพร้าว กองมูลสัตว์ กองปุ๋ยหมัก	89	85	83	4	2
4	การป้องกันกำจัดด้วงแรด สามารถทำได้โดยการเผาหรือฝังซากตอมะพร้าว	82	74	94	13	0
5	การใช้กับดักล่อและสารฟีโรโมนไม่สามารถกำจัดด้วงแรดได้	20	48	123	24	48
6	เกษตรกรสามารถใช้เชื้อราเขียวเมตาไรเซียมในการกำจัดหนอน และตัวเต็มวัยด้วงแรดได้	63	39	136	17	8
7	ท่านทราบหรือไม่ว่า กองปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ทางใบมะพร้าว เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของแมลงศัตรูมะพร้าว	47	64	131	16	5
8	การระบาดของด้วงแรด เกิดจากการที่เกษตรกรปล่อยให้แหล่งขยายพันธุ์ของด้วงแรดในแปลงปลูกมะพร้าว	42	75	106	31	9
9	ด้วงวงมะพร้าว ไม่ถือเป็นแมลงศัตรูมะพร้าว	32	36	108	27	60
10	ด้วงแรด และด้วงวงเป็นแมลงศัตรูที่ทำความเสียหายต่อมะพร้าว ในระยะการเจริญเติบโตที่แตกต่างกัน	46	58	135	14	10
11	มะพร้าวที่เป็น “โรคหัวหงอก” เกิดจากการเข้าทำลายของหนอนหัวดำ	69	66	76	3	49
12	แมลงหางหนีบ สามารถกำจัดไข่ หนอน และดักแด้ของแมลงดำหนามได้	47	52	147	3	14
13	แตนเบียนอะซีโคเดส ใช้ป้องกันกำจัดแมลงดำหนามในระยะตัวหนอน	77	76	96	6	8
14	เชื้อราเมตาไรเซียมและบิวเวอร์เรีย สามารถใช้ควบคุมแมลงดำหนามได้ดี	30	64	146	16	7
15	แมลงศัตรูมะพร้าวที่พบล่าสุด และเป็นปัญหาสำคัญอยู่ในขณะนี้ คือ หนอนหัวดำ	95	107	52	4	5
16	ศัตรูอีกชนิดที่มีความสำคัญสำหรับมะพร้าว คือ หนอนร่านพาราซา	67	64	101	24	7
17	หนอนร่านพาราซา จะทำลายทางใบมะพร้าวให้เหลือแต่ก้านใบ	92	61	92	10	8
18	วิธีการป้องกันกำจัดหนอนร่านพาราซาที่ปลอดภัย ได้แก่ การใช้ไฟล่อ ในระยะตัวเต็มวัย	30	77	135	11	10